

Szerkesztőség:

II-ik kerület 460. házszám
hová a lap szellemi részét
illető közlemények kül-
dendők.

Kéziratok vissza nem
adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS
könyvnyomdája, hová a
előfizetési pénzek, a hirde-
tések és ezeknek díjai, va-
lamint a felszólamlások kül-
dendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidékre küldve egész
évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre
2 korona. Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:
TEMESKÖZY GERZSON.

Főmunkatársak:
VEVERÁN ISTVÁN, VÉLI MIKSA.
Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a kiadó-
hivatalhoz küldendők. Nyilttér scra 1 korona.

Tévelygések és megtévesztések.

Megütközéssel, sőt megbotránkozással hallja minden józanul gondolkodó, a köz-
művelődés iránt a legprimitív formákban
érdeklődő s a közszükségletek iránt a leg-
parányibb érzékkel bíró egyén azt a lábra
kapni vágyó kvalifikálhatlan törekvést, hogy
várjunk avval a polgári iskolával, meg hogy
hát nincs arra olyan nagy szükség.

Helytelen eljárás azzal riasztani el kö-
zönségünket nagy nehezen kivivott s felállí-
tott egyik leghatalmasabb közművelődési in-
tézmenyünktől, hogy a miatt adósságba ver-
jük magunkat; és pedig oly kicsiny kaliberű
móddal, hogy már ugy is sok az adósságunk.

Kijelentem s bárkivel szemben bármi-
kor fentartom azt az állításomat, hogy Abony
városának — ez idő szerint — nincs
egy fillér adóssága sem.

Gyarló eszköz tehát ilyesmivel pártot
toborzani a polgári iskola ellen és ez annál
gyarlóbb, mert a polgári iskola létesítésének
költségeihez Abony város közönsége adózás
czimén semmivel sem fog járulni.

A polgári iskolának van készpénz alap-
ja s van ingatlan alapja olyan, melynek évi
jövedelme 10000, mond tizezer korona
mely az összes költségek fedezetére elég.

Ha sikerülne is a sötétségnek ráborul-

nia elméinkre, haladásunk útaira, ha sike-
rülne is eloltania felvilágosodásunk fátyl-
ját, — a mitől a magyar népre különös
gondot viselő Mindenható őrizzen meg ben-
nünket, — az a polgári iskola alap — még
egyetlen világos értelmű ember lesz Abony-
ban — más célra ugy sem lehet felhasz-
nálható, mert annak az egyetlen embernek
a vétője elég lesz oly intézkedés meggátlá-
sára, mely annak az alapnak megtámadását,
vagy más célra való confiskálását célozná.

Voltak és lesznek is kislelkű emberek,
a kik félnek az újításoktól, voltak és van-
nak lelki vakságban szenvedők, kik félnek
egy lépést előre tenni, hátha gödörbe lép-
nek; hijába a biztatás, hogy gödör előttük
nincs; de hogy olyan emberek is lehesse-
nek, kik attól félnek, hogy gyermekeik oko-
sabbak lesznek apjuknál, arra nem gondol-
tunk s arra ne Abony adjon példát.

Ne kicsinyeskedjünk, ne gyerekesked-
jünk tehát, hanem vegyük elő a jobbik
eszünket s ragadjuk meg az alkalmat va-
gyonosodásunk, művelődésünk és közerköl-
csiségünk előmozdítására.

Főleg ne hallgassunk az álprófétákra,
kiknek fogalmuk sincs a polgári és hazafias
kötelességek teljesítése körüli teendőkről;
az okos és komoly munkálkodásról a jövő

nemzedék existenciájának biztosítására s a
kik csak pillanatnyi népszerűsége vágynak
önző céljaik szolgálatában.

Hány egyszerű földmives embertől hall-
juk a panaszt, hogy elődeink — azok, a
kikre valami bizva volt — nem tettek sem-
mit közérdekekben, nem szereztek semmi
közvagyonot, mikor az módjukban állott volna.

Ha egy embernek bűn tétlenül élni,
fel nem használni a kínálkozó tisztességes
alkalmakat vagyoni, erkölcsi és szellemi gya-
rapodására s ha egy ilyen élet elveszett élet,
áll ez a közre is.

Ne folytassuk tehát a közügyekben elő-
deink renyhé politikáját, hanem dolgoz-
kosan és tisztességesen.

Ne tévelyegjünk és ne tévesztgessünk,
legyünk eszünkön.

„Quem deus vult perdere, dementat!„

Gombolkozzunk!

Mindenki előtt ismeretes nagyevű költőnk:
Hazafi Veray János, az „elnyomottak oltalmazója.“
Nehogy a plagizáció bűnébe essem, sietek kijelen-
teni, hogy nem tőle veszem át a következő remek,
találó rögtönzést: „gombolkozik . . . de nem
gondolkozik!“

Tudniillik ez azt jelentené, hogy a gombol-
kozáshoz elég egy bizonyos ruhadarab és egy
bizonyos gomb, de . . . a gondolkozáshoz a nyak
felső folytatásán kívül még egyéb, más valami is
szükséges. Vagy másképp: a gombolkozást elvé-

merőbben követeli a tekintetes czimet, végtelen
boldog, ha valamely öreg anyóka „kezit csóko-
lom“-mal kér tőle valami fölvilágosítást, tanácsot.

Ha előlép, rögtön házasságon törí a fejét.
Kinéz néhány hölgyet — mert kiválasztottja nincs
— kinnél szerencsét fog próbálni, — a hozomány
fontos dolog, — lerajzolja a vizit szoba, a háló
szoba berendezéseit, napokig törí a fejét azon,
hogy a bölcső melyiküknek az ágya elé dukál.
Nászutazás is ötlük néha eszébe s heteken át
töpreng az ut végezlja fölött. Kezdi a legtávolabb
eső városokon: Nápoly, Róma, Abbázia; aztán
jön közelebb: Fiume, Bécs, utoljára Budapest is
elég jó lesz, végül megállapodik szülő falujánál.

Ezen közben udvarol szorgalmasan, hizeleg
a mamáknak, kedvébe jár a papáknak, s apró
ajándékokkal kedveskedik imádoztjainak, hébe-hóba
egy-egy éjjeli zene is történik. Múlnak napok,
hetek, hónapok és évek, a passziók költséget
igényelnek, lack topán, vasalt nadrág, uj keztyük,
nyakkendők, bálók, zsúrok, nacht muzikok, arany-
óra, aranyláncz, pecsét gyűrű, emlék album,
hittelbe, részlet letagadásra stb. rengeteg pénzt
elnyelnek, a váltók gyakran lejárnak, uj kezesek
nem akadnak, a fürtök őszbe csavarodnak, hul-
lanak; a lányok régen férjhez mentek; a jó
biztató mamák régen elhaltak, — a quaterkázó
papák még régebben; — a remények eiszel-
lettek szállottak; az arany óra, arany gyűrűk
elkalódtak; a ruha elnyüvődött, a vasalt nadrág alja
kirojtosodott; a barátok elidegenedtek s a jó
kedvű bonvivánt hivatalnok össze esett össze
rogyott, mogorva lett, a fiatalok gúny tárgyára
vált, csak egy érdekl még; a hónap elseje, a mi-

TÁRCZA.

Miért van az . . .

Miért van az, hogy a leány csalfa?
Az a szeme, az a gondolatja;
Mért csalfa a mosolygás az ajkán,
Mért dobog a szíve olyan csalfán?

Tudom is én! . . . nem tudja azt senki,
Tán az Isten, aki megteremtí! . . .
Az is — tudom — mindig szánja-bánja
Mikor egyet teremt a világra.

Bor a leány, mert tüzes a lelke:
Hevit lángra, hevit szerelemre;
Lábunk alól a földet kirántja
Kinevet és ott felejt — a sárba.

Mi a leány? Puszták déli bábja:
Követi a bohó ember vágyva
S amikor azt hiszi, hogy elérte,
Bámulhat az üres semmiségre.

Mi a leány? Hegyvidék vízhangja;
A kérdezőt hívja, csalogatja;
S míg a balga keresi epedve,
Megy a vízhang tovább, messze . . . messze.

Mi a leány? Tündéralak, álom:
Hozzám simúl karjaimba zárom.
S mikor ajkát keresi az ajkam,
Felébredek — újra csak csalódtam.

S mégis mégis, úgy szereltek téged
Édes lánykám, mint az üdvösséget.
Csak csalogatsz, azt is tudom, látom . . .
Dehát nincsen hü lány a világon!

Tózzegi.

Töredék

a népkör felolvasási estélyén Temesközy Gerzson
felolvasásából.

A jó kedvű hivatalnokok.

A száraz hivatalos munka epét terem: a
hivatalnok mogorvává válik, mert a hivatalos élet
olyan, mint a letarolt mező, nincs rajta virág,
— unalmas az, mely a kedélyt nyomottá teszi.

Van azonban sok hivatalban jó kedvű hiva-
talanok is, kinek jó kedvét nem tudta elvenni a
sovány jövedelem, meghizott még ettől is.

Előéletéből csak annyit tudunk, hogy iskoláit
nem épen kitüntetéssel, de mosolygó ábrázattal
végezte — ha ugyan végezte.

Mogorva főnökök szeretik az e fajta jó
kedvű irnokokat, felvillanyozzák a hivatalt, — de
csak addig szeretik, míg kaszinót nem csinál a
hivatalban.

Az alsóbb rendű hivatalnok roppant szeretne
a casinóba bejutni s elit bálókra meghívót kapni.
Nagy vágyat és tehetséget érez magában holmi
ifjusági önképző egyesület elnökségére. Szereti a
világos keztyüket s a vékony sítapálcákat. Szem-
üvege mindég van, melyet széles fekete zsinó-
ron visel.

Minél alárendeltebb hivatala van, annál vak-

gezheti ugyan a — kéz, de a gondolkodást nem

Van azonban Abonyban egy igen ügyes „Áts” mesterember, aki kezeivel nagyon ügyes dolgokat tudhat faragásolni. Kezemnek jó hasznát veszem — így gondolkodhatok — lábam se tétlenkedjek tehát elkezdett: gondolkodni!

Gondolkodék pedig vala imigyenképen: (jobb kezének mutató ujját homlokára illesztvén) Hát! . . . megállt az ész! Az ész tehát állt, de dolgozott a kéz s testének elő és hátsó részén kereste ama bizonyos . . . izéket . . . szóval: erősen gombolkozék. Történék pedig vala, hogy e helyzetben kérdező őt valaki: „Majszl'ram; mit csinál?” mire hangzék a diadalmas szózat: „Gondolkozom;”

Jól eshetett „Áts” majszl'ramnak a gondolkodás, nagy megkönnyebbülést érezhetett utána, nemes szívének egész hevével ajánlta tehát szenvedő embertársainak is ezzel a büszke címmel: „Gondolkozunk!”

Mer hát van ám — Áts uramnál — „magyar — királyi ész és tapentat!” (Igaz, hogy ezután Mihászna András azt is mondaná még: „ögye mög a főne!”) Mert bár ha érzi is magába, hogy: „Halt! mögállt az ész!” másnát ennek ellenkezőjét nem hiszi — a kis hamis!

De hát „röndgynek is muszály lönyyi.” S ha már nyilvánosan szemérmetlenkedett a gombolkozással, bühhödjék is érte azzal, hogy cselekedetét valódi nevén ismerjük meg.

En tehát ünnepelesen kijelentem, hogy „Áts” uram engem bizott meg azzal, hogy az „Abony” január 19-i számában „Gondolkozunk” cím alatt megjelent (állítólagos!) cikkét a maga valódi nevén nevezzem meg, vagyis kereszteljem el a következőképp: „Gombolkozunk!” S minthogy pedig e tömeges és általános gombolkozás eszethikailag sem valami szép látványt nyújtana, utólagosan e felszólítását is visszavonja.

Siettem e felszólításának eleget tenni, pedig engem érzékenyen megbénított, mert én volnék az akinek „Eszély és okosság” című cikkét megdicsérte és szépnek jelezte. Mivel pedig tudjuk, hogy gondolkodása miben szokott nyilvánulni, azt hiszem: e véleménye reám nézve semmiképp sem lehet hizelgő.

No, de ne vegye ezt tőlem kedves „majszl'ram” panasznak; Csak azt szeretném tudni, ha már ennyire megtetszett az én „szép” cikkem, miért nem válaszolt elébb, hisz annak már nagyon sok ideje, hogy napvilágot látott?

„Hát, . . . hát . . . nem találtam meg hamarosan a . . . gombot!” — szolt a válasz. Bizony-bizony kedves „Áts” uram akkor is fületlen gomb akadt a kezébe!

Cikkére áttérve, leghelyesebb volna arra nem válaszolni, mert bizony arra nem lehet felelni másképp — csak gombolkodva.

De kezdjük elülről.

dön reszkető kezekkel veszi föl fizetéscsekjét, ezenkívül meg szünt rá nézve minden.

De azért még él; küzd, harcol legnagyobb ellenségével, a világgal. Mert csupán két ropant nagy ellenség létezését képzeli, hiszi, tudja e földön; melyek a világ és ő!

Ime néhány fotográfia, melyen tisztelt hallgatóim, — melyek az életben járó-kező egyes alakokról, pillanatszerűleg vétettek föl, mi miatt kissé homályosak ugyan, de fölismerhetők.

Komor képek. — Bár humoros dolgokat ígertem s, hogy nem ilyenekkel szolgáltam, azért tiszteltel bocsánatot kérek, noha nem egészen magam vagyok az oka, mert én a kefelevonaton kihuztam a programmból a humoros szót, azt azonban az én fekete lel- akarom mondani képű nyomdász barátom kutyába se vette, lelke s lelke rajta.

Ambar vannak humoros fotográfiáim is, mint p. o. A kamasz. A léhűtő. A katona! (a kin soha sem volt mondur) A szoknya hős. A potya fráter. A divátarus segéd, stb. Hanem ezekről majd máskor. Vannak továbbá szép tájképeim, melyekből mutatnék más képeket is, mint p. o. az artézi kútján környéke, a mint csurog a víz négy csőyén, melankólikusan, egyszerre csak az első eső bedugul, a víz ömlik szét környes-körül, — egy szerető hágyott legény pedig ballag haza felé s rákezdi hogy:

Füldik a földvilág . . . ekkor tekintete végig siklik a loes-pocsos környéken és folytatja a dalt az artézi vízbe; téged pedig bánatos legény, a miért bánatodat dalba öntöttem, Bankó rendőr visz be.

Igen szép és áldásosnak jelzi pártfogóinknak fáradhatlan utánjárását, a mellyel nekünk polgári iskolát állítani igyekeztek és mégis azt kívánja tőlünk, a mit Őa nem tett meg: a gondolkodást! Ugyan-ugyan kedves „Áts” ur, szép és áldásos lehet-e az, aminek elfogadásán előbb gondolkodni kell? Avagy, ha Őnek háza égne s valakinek hatalmában állna azt eloltani, a mit fel is ajánlana: Őa előbb gondolkozna annak elfogadásán? Egy esetben igen, ha biztosítva volna háza s ömaga gyujtaná fel, amikor bizony gondolkodnia kellene előbb a segítség elfogadásán, vagy visszautasításán. De így önnök bizonyosan nem volna se szép, se áldásos a segítség, mert akkor igazán aggály támadhatna lelkében a biztosítási összeg kifizetésének jövője iránt, ami lehet, hogy Önre nézve a polgári iskolánál is így van.

Azt is tudja bizonyosan „Áts” uram, hogy az általa említett alap, mely minden évben gyarapított, ez után is fog gyarapítani: semmi másra, — mint a polgári iskolára — nem fordítható. De már egy bizonyos törvényről nincs tudomása, amely határozottan kimondja, hogy 5000 lakoson felüli község — ha akar, ha nem akar — kénytelen polgári iskolát állítani. Így hát ezen se gombolkozzék tovább Hala Istennek, az ezen való gondolkodás nem az Őa szerint gondolkodók számára van fenntartva.

Az meg teljesen érthetetlen előttem, hogy a polgári iskola jövője iránti aggály hogy kelhetett az én „Eszély és okosság” című „szép” cikkem révén az Őa lelkében?! Etnél már igazán: „Halt! mögállt az ész!” Az indító okot most nem keresem, mert azt ugysem lehetne megtalálni, ugy-e kedves „Áts” uram?

Ugy látszik válasz akar ez lenni az én cikkemre, de abból senki sem olvashat ki aggódsát a polgári iskola jövője iránt, — sőt inkább: rendkívüli nagy bizalmat.

Őa szerint tehát majszl'ram, ha megszüntetik a két népiskola V—VI. osztályait, fuccses . . . a polgári iskolának?!

Nézzük már most, hogy adja „Áts” ur maga kezembe a fegyvert. Azt mondja ezeknél (a róm. kath. és ev. ref. nál.) a gyermeket nem a tanulás, tudás utáni vágy, hanem a kényszer küldi az iskola falai közé. Alig várja ugy a gyermek, mint a szülő, hogy az iskola V—VI. osztályait elvégezze, vagy a 12. éve elkövetkezzék. Megkönnyebbülve lélegzik fel az iskola elhagyása után s ha még Dárius kínesei voluának is, csak a gazdaság, a szabad élet után vágyik.

Mondja meg nekem kedves „Áts” uram, kevesebb-e VI., mint IV.? mert én ép azt mondom, hogy elég, ha IV. osztályt ott elvégeznek. Több-e VI—VI-nál? Ugy-e nem. Tehát ha 2 osztályt elvégez még a polgári iskolában, szabadság utáni vágya nem lesz hosszabb várakozásnak kitéve, tehát nem veszít semmit s ha mást nem is, annyit bizonyosan nyerne, hogy nem kívánczónék

Mert a mi szabad az artézi kútnak, t. i. kiönteni, az neked — bánatos legény — nem szabad. Miért? Hát azért, mert röndnek muszály lönyyi.

Vagy pedig bemutatnám a Richter féle házat, belülről, éjjel szintén, — a midőn a lakóknak nem jön álom a szemökre attól való félelmökben, hogy rögtön jönnek az előjárók, irnokok, dijnokok, kefesöprök, köpöládák s bontják szét az egész öcskaságot az új palotának; — csak a jó egészségű jó öreg G. . . . bácsi alszik nyugodtan, másik oldalára fordulás közben, álmában mormolva:

„Nem érem én azt meg.”

Avagy bemutatnám a polgári iskola pompás új épületét, mint rogyik össze szép csendesen; még mielőtt fölépült volna — mint rendesen. Hogy kell-e polgári iskola, nem-e, most is azon ábrándozunk — szép csendesen; — s hogy vályogból, vagy téglából legyen-e, veszekszünk rajta — mint rendesen. Ezen közben elviszi más város a polgári iskolát, szép csendesen, — s vakarjuk utána füleink tövét — mint rendesen.

Vagy pedig bemutatnám ezt a körösi utcát is. Szép vadregényes tájek ez, kivált éjjel sötétben. Szépnek nem valami szép, regényesnek lehet regényes, de hogy vadnak vad, az bizonyos. Tessék csak az innessó járdáján végig jönni csak idáig is a takaréknak kapujától, külfömben méltóztattak próbálni, — hát még a tulsó soron! Ezeket ugyan nem dalol ember fia. Egy pár kollégám már megmérte t e s t h o s s z á v a l, azóta aztán mindég azt dalolják, hogy:

Tulsó soron esik az eső,

ki az iskolából s tudás utáni vágy éledne fel lelkében. Ez pedig nagyon nagy áldás lenne — hogy szavaival éljek — ugy a gyermekre, mint a szülőre! s hozzá tehetem még: a háza és mindenre!

Tudja-e „Áts” uram miért? a miért az izraelitákat — jogosan — megdicsérte. Ugy-e azok gazdagabbak a róm kath. és ev. vallásuaknál: (Őa szavaival:) „ha talán kevesebb birtokkal, vagy bevétellel rendelkeznek is . . .” Még tovább is füzi az okadatolást: „Az a kiskereskedő, vagy bármily más foglalkozásu izraelita családjára vagyis gyermekére sokat ad, ha már vagyont nem adhat, oly ismeretkört biztosít gyermekének, hogy azzal vagyon nélkül is bizton megélhet, más szóval taníttatja!” Miért akarja tehát ezt a vagyont a róm. kath. és ev. ref. vallású gyermekektől elvenni azzal, hogy ezek dacára mégis aggály támad lelkében és aggályt hirdet a polg. iskola jövője iránt?

Miért keveredik önmagával ily ellentmondásba.

Miért nem buzdul az izraeliták nemes és szép példáján, hogy ajánlaná, követné e szép példát, mert így oly vagyont lehetne gyűjteniök, mely elnem fogy és tolvaj által elnem lopható? Miért, miért nem? mert önmaga gyujtotta felbebiztosított házat, tehát segítség nem kell ugye?!

Ekkor tudna a kisiparos, a kis gazda is segíteni magán, mert a mai életben tudás nélkül boldogulni nem lehet, melyre élnek és közvetlen példát nyujtott Őa is cikkével „Áts” uram.

Ö-szegezve az elmondottakat, azért nem volna szabad a kath. és ref. el. népiskolák V—VI. osztályát beszüntetni, mert akkor a gyermekek elvesztenék az iskolából való szabadulási vágyat; tudás vágy éledne lelkükben; később majd az életben jobban és könnyebben tudnának boldogulni, ép ugy, mint az izraeliták, kiknek bár kevesebb birtokuk, vagy jövedelmük van, de mégis boldogulnak, mert van — tudásuk. Tehát ezek okokért, illetőleg okozatokért nem szabad becsukni s ezért kél aggály lelkében a polgári iskola jövője miatt?!

Bizony ezt ne is adjuk meg a szegény népek, de önnök „Áts” uram megkellene adni a nagy . . . gomb . . . érdemrendjét!

Fejtegetésével argumentumokat szolgáltat nekem s öntudatlanul is kifejezést ad a polgári iskolák üdvös volta felől.

Kérdi Őa kedves Majszl'ram, hogy ugyan hányan fognának a polgári isk.-ba menni, ha azt a 2 két osztályt belehelne csukni? Valamennyien, mindnyájan, kik a népiskola IV-ik oszt.-t bevégezték. Szerentsétlen ember, hisz Őa nem értette meg sem az én, sem önmaga cikkét, mert ép az az intentio, hogyha a gyermekeknek 12 éves korukig kell az iskolába járni, a IV. oszt. bevégezése után: 10 éves korában felesleges a két évet még az elemiben eltöltenie, hanem töltsé el azt

Ne menj arra mert majd eleső.

Sáros lesz a fehér nyakkendőd.

Nem horgol mást barna szeretőd.

De hát erre nem jut aszifaid kövezet, mert mi nem vagyunk irányadó egyeslet.

Kedves tájek a kécskei és az erdő utcaza, melyek a temetőbe vezetnek. Ma holnap ugy leszünk kérem alássan, hogy nem olyan nagy baj az, hogy meghalnak kedveseink, mert körösztényi megadással sóhajunk föl: az Isten adta, az Isten elvette, áldassék szent neve érte, — hanem sokkal nagyobb baj az, hogy kedves halottainkat azokon az átkozott utakon kell vinni ki, hogy mire kiér az ember az öröknyugalom helyére, maga is szeretne odafeküdni az elköltözött mellé, pihenni, a hol nem fáj semmi, nem bánat senki s főleg nem kell azon az uton — visszamenni és különösen nem kell ilyen nem sikerült felolvasást — végig hallgatni.

Mea culpa! Mea culpa!

Most pedig, mint a körnek főjegyzője, az elnökség, a választmány és kör nevében hálás köszönetet mondok mélyen tisztelt hallgatóinknak szives lekötélő megjelenésükért, türelmükért, — főtisztelendő Szánthó Elek lelkész urnak nagybecsű történelmi felolvasásáért, mélyen tisztelt Dudás József igazgató-tanár urnak műveszi szavallataért, az igen tisztelt iparos dalárdának és Kovács Béla urnak pompás, lelkesítő dalaikért, ez estélyen való közreműködésükért, melyek oly széppé tették e mai estét, hogy elmondhatjuk a kör életéből:

Vannak perczek, az életben, mit feledni — nem lehet.

MI UJSÁG?

a polgári iskolában s higgye meg, nem hagynák ott 2 év után, hanem tanulnának tovább, mert a tudásvágy már élne lelkükben.

Azon se aggódjék, hogy lenne-e annyi növendék, kik a polg. isk. I. oszt. betölthetnék. Elég garancia erre az idejé, mert ne higgye, hogy mindenkinek lelkében szalmaláng lobban. Ujdonságról sem lehet szó azon egyszerű oknál fogva, mert ép az idén a legtöbb szülő már elvitte gyermekét máshelyre, mert még azt sem tudták lesz-e, nem lesz-e polg. isk.? Hogy lehet akkor mint ujdonságnak felkapásáról beszélni?! Sőt inkább most már évről-évre több tanuló várható, mert tudják, hogy van polg. iskolánk.

S ha cikkkezünk, írjunk valódi dolgokat. Bizonytalan ismerettel, bizonytalan tudattal nem lehet írni semmiről. Ez elemi szabály. Tehát ne csaljunk! utánna jártam a dolognak s az idén sem 53 a tanulók száma a polg. isk.-ban, hanem: 66, mondd: hatvanhat! Hallja „Áts“ uram? 66!

A kik pedig évek előtt elhagyták volna az el. iskolát, azoknak létszáma 2—3, mondd: 2—3! s mit bizonyítana ez is? azt: hogy nagyon áldásos és szükséges itt nálunk ez iskola, mert így azok is tanulhatnak, kiknek másképp nem állna módjukban. De hát „Áts“ uram — úgy látszik — szeretné szájukból kivenni a kenyeret, pedig ez nagyon csunya cselekedet néven ismeretes.

Rátér Abony vidékére.

Első sorban nincs is az abonyi polg. iskolának vidékre szüksége, mert bőven ellátja maga Abony; másodsor: hogy az ördögbe ne volna vidéke! Persze nem olyan botros-csalitos vidék, milyenek „Áts“ uram kívánná, hol meghuzódva unzesenirt végezhetné a gombolkozást. De nekünk olyan nem is kell. S hogy mennyire van vidékünk, mutatja az, hogy e késő kezdetkor s a legelső alkalommal is van 5—6 vidéki tanulónk s a polg. iskolai igazgató ur szíves felvilágosítása szerint már is 20, mondd: husz szolnoki gyermek akarja (és fogja is!) kérelmezni a helybeli polg. iskolánál a magánvizsgálati engedélyt!

A mi a következő kijelentését illeti: „Az intelligens s jobb módu embernek más terve van fiával szemben, nem iratja, vagy taníttatja a polg. iskolában“ ez csak azt bizonyítja, hogy fogalma sincs a polg. iskola céljáról. Ajánlhatom úgy Csengery Antal régibb, mint Vlassics Gyula közoktatásügyi miniszternek újabb keletű beszédeit a polg. isk.-ról, a kik nem győzik eléggé dicsérni; valamint olvassa a mostani lapokban Vlassicsnak a turóczszentmártoni gymnázium ügyében hozott határozatát, melyre bár nagy összegű alap lett az izraeliták részéről felajánlva, mégis azt mondotta: hogy a turóczszentmártoni áll. polg. iskolát nem oszlatja fel a gymnáziumért, mert ez a célnak jobban megfelel.

Ezeknek szava pedig illetékesebb az Ön ítéleténél s a turóczszentmártoni eset egyuttal felelet arra is, hogy a polg. iskola nem szokott más sorsra jutni, mint a mire hivatva van t. i. valódi, igazi, áldásos működést kifejteni. De tudom is, hogy egyetlen egy esetet sem tudna felhozni, hol a polg. isk. más sorsra jutott volna, mert jól jegyezze meg, még a czeglédinél sem az volt az ok a mit Ön gondol s ezen kívül sem tudhatna még egy másikat.

Nagyszerű ajánlatára, hogy előbb a község próbálna ki az iskolát, engedjen egy másik ajánlattal felelni: ha Ön valakit szeretetreméltónak ismerne s szeretné is, előbb valakivel megpróbáltatná, hogy érdemes-e a szeretésre? No lássa „Áts“ uram, milyen nevetséges dolgokat tud felhozni! És még azt sem gondolta meg, hogyha a község szeptemberre nem állítja fel a szükségeseket: az államsegélytől elesnek s minden teher reá háramlana. Mit gondol: elbirná azt a község? Elengedem a feleletet, csak még annyit: érteném eljárását, ha zabszállító volna s az új gazdával feltené szerződésének felbomlását!

No, de elég. Gombolkozzék tovább nyugodtan.

Részemről megbocsátok, mert cikkemhez való ragaszkodása mélyen megindított, szívesen teszek tehát eleget hozzátartozói kérésének, kinyomatva is kijelentem: „Áts“ gyere haza, térj teidhez (a vésőkhöz!) s minden meg lesz bocsátva!“

Abony, 1902. jan. 24.

Duna.

— **Jótekonyság.** A vakság felé közeledő sok gyermekü szegény anyja részére Gróf. Keglevich Gáborné úrnőtől Egres-Kátáról 10 koronát kaptunk, mit rendeltetési helyére juttattunk. Hála telt szívvel köszönjük az elhagyatottak nevében a neemes jótéteményt.

— **Installáció** emlék napjára ft. Léway Mihály esperes-plebánosunknak szegényei segélyezésére átadandó, közebéd megváltása címén befolyt összegeket jövő hó 1-én fogjuk átnyújtani, körjük addig az e célra szánt összegeknek hozzánk küldését. A nyilvános nyugtázást jövő számunkban fogjuk eszközölni.

— **A népkör estélya.** Kedves pereceket élvezett ama hallgatóság, mely a népkör által e hó 19-én rendezett felolvasó estélyen részt vett. Városunk előkelő hölgyei, férfiai, a népkör tagjai és azok családtagjai zsufolásig megtöltötték a népkör tágas helyiségeit. Nagy figyelmet kellett Nt. Szánthó Elek ref. lelkész történeti felolvasása s azt megelőzőt bevezető, valamint a felolvasást kísérő magyarázó élevező beszélei, melyek sűrű élelenségekben részesültek, mely a helybeli ev. ref. egyház alakú ásának legrégebb korszakát tárgyalta, élénk színekkel rajzolva a róm. kathólikusok és reformátusok küzdelmeit a templomokért és egyéb egyházi jogokért. Mély hatást idézett elő Dudás József igazgató-tanár valóban művészi szavallata; megrázó drámai érzéssel adta elő Jókai „Munkácsi rab“ című remek művét. Közbe közbe az iparos dalárda szép ének számai élénkítették a rövid műsort. Temesközy Gerzson szerkesztő az idő előrehaladta miatt rövidre fogta felolvasását, egyes alakokról adott jellemrajzokat, mely később aztán humoros dolgokba csapott át, melyek élénk hangulatban tartották a hálás hallgatóságot. Az estély költségeire, önkéntes adományozások ezimen 77 korona folyt be, melyért és a szíves érdeklődésért hálás köszönetét fejezi ki a kör választmányja.

— **Köszönet.** A függetlenségi 48 kör folyó év 19-én tartott táncmulatságán fölülfizettek: Holyi Nándor 2 kor. 40 fill., Hin's József 2 kor., Dobozy Beniamin, Csizmadai János, Lendvay Pál 1—1 korona, ifj. Szandi János 20 fillért. Miért az elnökség ez uton fejezi ki hálás köszönetét.

— **Felolvasó estély.** A népkör mához egyhétre ismét egy felolvasást rendez, melyen Visontay Erzsike polg. iskolai tanárnő, Tömösközy József tanító felolvasásokkal, Busztin Gyula és Király Ferencz hegedű játékaikkal, Dobozy Kálmán szavallattal és a régi dalárda hazafias dalokkal ígérték meg szíves közreműködésüket. Meghívók külön nem bocsátatnak ki, szívesen láttatnak mindazok, kik ily kulturális mozgalmak iránt érdeklődéssel viseltetnek. — A multkori siker, a mostani tehetséges közreműködők biztosítani fogják a mostani sikert is.

— **Méhészetünk statisztikája.** Hogy mily szép sikerrel üzetik nálunk a méhészet, kitűnik az alábbi statisztikából. 1901. évben a méhészettel foglalkozók száma 58. A mozgó szerkezetű kaptárok száma, illetőleg 1901. év őszén betelepített mozgó kaptárakban 442 család, gyékény köpükben 60, termeltetett 32 métermásza méz, a miért befolyt 1520 korona, viasz termeltetett 67 kgr. 134 korona értékben. Ha ehhez hozzá vesszük a méhek értékesítését, mintegy 2000 kor. jövedelem mutatható ki. 1900. évben betelepített 248. mozgó szerkezetű kaptár 103, gyékény kas. Termeltetett 29 m. mázsa méz, 31 kgr. viasz. Méhészettel foglalkozott 52 egyén.

— **Hamis 5 koronások.** Mint értesülünk, Czeglédén hamis ötkoronások vannak forgalomban. Jó lesz tehát, ha, akinek bőségesen vannak 5 koronásai, jól megnézi azokat mielőtt tudal rajta, vagy ha elfogadja. Átjöhetnek azok ide is.

— **A nagykőrösi főgymnázium új igazgatója,** Mészöly Gáspár, a második évharmad kezdetével e hó 6-án vette át a nagykőrösi főgymnázium igazgatói hivatalát. Előöklete alatt másnap tartotta a tanári szék első gyűlését, a mikor az új igazgató kollegialis bizalommal kérte a testület szíves gyámolító támogatását hivatalos működésére.

— **Ut fillér a levelező-lapokon.** Jó eleve hirt adtunk a m. kir. kereskedelmi miniszterium azon intézkedéséről, melylyel a beállott ujesztendőben a levelező-lapok bélyeg árát egy fillérrel fölemelte. A hirdás azonban, úgy látszik, sokaknak figyelmét kikerülte, mert értesü-

léseink szerint az első napokon a levélhordók a levelező-lapokról lemaradt egy fillérnyi illeték kétszeresében aránylag elég nagy összeget szedtek be birságokból. A szegények bizonyára jobban rá volnának szorulva ezekre a fillérekre, mint a m. kir. posta, melynek levélhordói bizonyára nem a legkedvesebb megemlékezések közt veszik sorra nagy munkával a hiányosan bélyegzett levelező-lapokat. Eddig forgalomban volt régi levelező-lapokat és postautalványokat 1902. ápril. 30-ig el lehet használni, csak hogy mindenikre egy-egy filléres bélyegyet kell ragasztani.

AZ „ABONY“ REGÉNYTÁRA.

A N Ó.

Regény.

Írta: Boross Lajos.

(Folytatás.)

A pestiek megérkeznek.

Az igaz, hogy ezeknek a leveleknek — s különösen az utóbbiaknak — az írója aligha lehetett egy sápadt, vézna, s még a ludakgógóságától is reszkető gyermek leány. A mélabús, komoly hangulat, mely a leveleket jellemezte, a mélyen érző lélekről tannuskodó tartalom — az érzelmek esodálatos színezetű vibrálásával — megsemmülésel fenyegették Károlynak Elviráról 9 év óta megőrzött képzeletét.

De hát miért haragszik reá az öreg atyus?

Szelid, zöngzeties hang ébresztette fel tőprengéséből. Bekötött szemmel is megismerné, hogy ki az? Ez a hang épen azokat a hurokat rezgettette meg a szívében, mint azok a pesti levelek.

— J, estét Károly! Észre sem vesz bennünket?

Bennünket! . . .

Hiszen Károly nem látott mást mint egy sugár, karsú termetet, bányos fejlettségű gömbölyded körvonalaival, egy nableány modonna arcot, gyönyörűen ivelt vékony szemöldökkel, a szivbe néző éj-sötét szemekkel s remek metszésű rozsás ajakkal.

Önkéntelenül nyújtotta kezét, mindakettőt s mig némán szoritotta meg a bársonyos kezecskéket, állt ott szóltanul, zavartan s ajkai önkéntelenül még mindig azt rebegették:

— Miért haragszik reá az öreg atyus, miért?

Elvira nem hallotta, hogy mit mond, mit susog, de megérezte és az arca még fájdalmasabbra, még halványabbra vált.

Elvonta kezét.

— Atyám, te talán nem is emlékszel már Károlyra, a Julesa néni fiára? — szólt mellette álló atyjához, aki összevont szemöldökkel nézte a jelenetet.

— Emlékszem — szólt kurtán s azután a fiu vállára veregetett. — Megnőttél, öcsém, mióta nem láttalak.

Hideg, kimért volt a hangja, leereszkedő a vállveregetése, úgy, hogy Károly egyszerre felocsudott kábultságából.

Komolyan nézett a magas, szikár, szurós tekintetű férfi szeméibe, aki nagy bácsi létére még kézfogásra sem méltatta, pedig azt még a kerületi esperes ur is megtette, mikor iskolavizit alkalmával kitett előtte a diákbecsületért — a társadalomból, meg a magyar irodalomról.

Alig láthatólag meghajtá magát.

— Isten hozta bácsiékat, kerüljenek beljebb. Az öreg atyusék benne vannak.

Beléptek. De Elvira, mintha helyre akarta volna hozni atyja ridegségét, még egyszer megszorítá a fiu kezét.

— Oly régen nem láttalak — mondá befele menőben.

— Régen — felelt Károly alig hallhatólag. Szíve verése hangosabb volt, mint a szava.

Tegezte őt, mint azelőtt kilencz évvel!

